

ที่มาและความสำคัญของการศึกษา

ในปัจจุบันสื่อมวลชนทุกแขนงไม่ว่าจะเป็นภาพยนตร์ หนังสือพิมพ์ วิทยุกระจายเสียง หรือ โทรทัศน์ ต่างก็ได้มีการพัฒนาเทคโนโลยีแบบการผลิต และรูปแบบให้ทันสมัยมากขึ้น เพราะสื่อมวลชนไม่ว่าจะสื่อแขนงใดก็ตามล้วนแต่มีบทบาทต่อผู้คนในสังคมทั้งสิ้น โดยเฉพาะสื่อโทรทัศน์นั้นนับได้ว่าเป็นสื่อมวลชนที่มีความสำคัญมาก มีบทบาทต่อการดำรงชีวิตในยุคสมัยปัจจุบัน เพราะ เป็นสื่อที่สามารถเข้าถึงผู้รับได้ง่าย เนื่องจากโทรทัศน์มีทั้งภาษาและเสียงปรากฏให้ชม ทำให้ผู้รับทุกรุ่น ทุกวัยเข้าใจได้ง่ายชัดเจน และสื่อโทรทัศน์ ยังมีความรวดเร็วในการนำเสนอเหตุการณ์ต่าง ๆ อีกทั้งมีความใกล้ชิดในแง่ของการนำเสนอด้วย

ข่าวสาร ความรู้ และความบันเทิงที่ผู้ชมได้รับการถ่ายทอดจากรายการโทรทัศน์ ไม่ว่าจะเป็นจากรายการข่าว ละคร สารคดี หรือแม้กระทั่งจากโฆษณาต้นรายการ ล้วนแต่สามารถนำมาปรับใช้ในชีวิตรประจำวันได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งขณะนี้แม้แนวโน้มชี้ชัดได้ว่า สื่อโทรทัศน์จะมีอิทธิพลต่อผู้ชมมากขึ้น ทั้งนี้เนื่องจาก ประสิทธิภาพการทำงานของเครื่องส่งที่ กำลังสูงทำให้รัศมีการส่งสัญญาณไปได้ไกล ประกอบกับสถานีโทรทัศน์เกือบทุกช่องขยายเครือข่ายได้ทั่วประเทศแล้ว จึงทำให้พื้นที่ในการรับส่งโทรทัศน์กว้างขวางยิ่งขึ้น สามารถเสนอข่าวข่าวสาร ความรู้ความบันเทิงให้เข้าถึงกับทุกเพศทุกวัย ทุกสถานท้องถิ่นได้เป็นจำนวนมากในเวลาทีรวดเร็ว

ตลอดจนมีความสะดวกสบายในการรับชม มีความหลากหลายในเนื้อหาสาระที่ผู้ชมสามารถเลือกรับชมได้ตามความพอใจ ด้วยเหตุผลที่กล่าวมาทั้งหมดเหล่านี้เอง ที่ทำให้สื่อโทรทัศน์มีส่วนสำคัญยิ่งในการพัฒนาประเทศและสังคมให้เจริญก้าวหน้าในทุก ๆ ด้านพร้อมไปกับการพัฒนาด้านเทคโนโลยีอื่น

รายการโทรทัศน์ในยุคแรก ๆ นั้น การผลิตรายการมักมุ่งไปที่ความสนุกสนาน ให้ความบันเทิงแก่ผู้ชมเป็นหลักสำคัญ แต่ต่อมาผู้ผลิตก็ค่อย ๆ ปรับปรุงรายการ พัฒนาให้มีสาระความรู้มากขึ้น จนกระทั่งในปัจจุบันก็มีรายการประเภทหนึ่งซึ่งให้ทั้งความรู้ และความบันเทิงควบคู่กันไป นั่นคือรายการสารคดี ซึ่งผู้ผลิตรายการเริ่มหันมามองและให้ความสนใจมากขึ้น เพราะรายการสารคดี เป็นรายการที่มีลักษณะพิเศษ ที่แตกต่างจากรายการประเภทอื่น ๆ ทั้งในด้านการผลิต และเนื้อหาสาระ กล่าวคือ รายการสารคดีเป็นรายการที่มุ่งให้ความรู้กับผู้ชมและในบางครั้งยังได้นำปัญหา และประเด็นที่น่าสนใจให้ขบคิด วิเคราะห์กันอีกด้วยซึ่งนับว่าเป็นรายการที่ให้สาระประโยชน์ต่อผู้ชมอย่างมาก แต่ถ้าย้อนเวลากลับไปมองในอดีตการนำเสนอรายการสารคดีส่วนใหญ่จะออกมาในรูปแบบของการให้ความรู้ ข้อมูล ข้อเท็จจริง ต่าง ๆ และที่สำคัญยิ่งก็ คือ รายการสารคดีของเมืองไทยในอดีตยังขาดเทคนิคในการนำเสนอเพื่อดึงดูดใจผู้ชม จากเหตุผลที่กล่าวมาทั้งหมดก็เป็นผลกระทบบจนทำให้รายการสารคดีไปเป็นที่นิยมของผู้คนในขณะนี้

สำหรับปัจจุบันรายการสารคดี มีปริมาณการผลิตที่มากขึ้นกว่าในอดีตทั้งรูปแบบ และเทคนิคการนำเสนอก็มีความแปลกใหม่กว่าแต่เดิม ทั้งนี้ก็เพราะผู้ผลิตได้พยายามหาวิธีการต่าง ๆ มาประกอบในการผลิตรายการ เพื่อดึงดูดความสนใจของผู้ชมอย่างต่อเนื่อง แต่ก็จะสอดแทรกเนื้อหาสาระเข้าไปอย่างมีศิลปะ เพื่อให้ผู้ชมได้ความรู้และความบันเทิงไปพร้อม ๆ กัน ดังนั้น

รายการสารคดีจึงเป็นรายการหนึ่งที่ได้รับความสนใจ และเป็นที่ยอมรับของประชาชนอยู่ในขณะนี้

ในการเรียนวิชา วส. 490 การฝึกงานภายนอก ผู้ศึกษามีความสนใจในการผลิตรายการโทรทัศน์ จึงได้ขอเข้าฝึกงานที่บริษัท แปซิฟิคอินเตอร์คอมมิวนิเคชั่น จำกัด โดยขอเข้าฝึกงานในรายการรุ่งใต้หลังคา ซึ่งเป็นรายการสารคดีเน้นเกี่ยวกับชีวิตครอบครัว พร้อมกับทำหน้าที่ของสื่อมวลชนที่ดีในการถ่ายทอดความรัก ความอบอุ่นและสายสัมพันธ์ในครอบครัว ผู้ผู้ชมและที่สำคัญคือ หากจะพิจารณาถึงรายการสารคดีด้วยกันในปัจจุบันแล้วรายการประเภทนี้นับว่ามีจำนวนน้อยมากทีเดียว ผลจากการฝึกงานทำให้ผู้ศึกษาได้เรียนรู้ถึงการทำงาน และขั้นตอนการผลิตรายการรุ่งใต้หลังคา : รายการสารคดีเพื่อชีวิตครอบครัวได้เป็นอย่างดี

จุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาขั้นตอนการผลิตรายการสารคดี ตั้งแต่ขั้นเตรียมการก่อนการถ่ายทำจนเสร็จสมบูรณ์พร้อมที่จะออกอากาศ
2. เพื่อศึกษา ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ในการผลิตรายการสารคดีในปัจจุบัน และวิธีการแก้ไขปัญหาของผู้ผลิตรายการสารคดี
3. เพื่อประยุกต์การใช้วิชาทางการศึกษากับการปฏิบัติงานจริง

ขอบเขตการศึกษา

ศึกษาและฝึกงานในขั้นตอนการเตรียมการผลิตรายการ ขั้นตอนการผลิตรายการ และ ขั้นตอนหลังการผลิตรายการ รุ่งใต้หลังคา ซึ่งผลิตโดยบริษัท แปซิฟิค อินเตอร์คอมมิวนิเคชั่น โดยผู้ศึกษามีโอกาสเข้าฝึกงานระหว่างเดือน พฤศจิกายน จนถึง เดือน ธันวาคม พ.ศ. 2532

วิธีการศึกษา

1. จากการออกปฏิบัติงานร่วมกับทีมงานในการถ่ายทำ
2. จากการสอบถามผู้ที่เกี่ยวข้อง ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบในการผลิต

รายการด้านต่าง ๆ

3. จากหนังสือ และเอกสาร รวมทั้งสารนิพนธ์ สิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

ข้อจำกัดของการศึกษา

ระยะเวลาการฝึกงานของผู้ศึกษามีเวลาจำกัด เนื่องจากผู้ศึกษาขอเข้าฝึกงานที่บริษัท แปซิฟิค อินเทอร์เน็ตคอมมิวนิชั่น จำกัด ตั้งแต่ เดือน พฤศจิกายน 2532 จนกระทั่ง เดือน กุมภาพันธ์ 2533 แต่ปรากฏว่า นโยบายของบริษัทตัดสินใจยุติการผลิตรายการรุ่งใต้หลังคาในปลายเดือนธันวาคม 2532 จึงส่งผลกระทบต่อผู้ที่มีเวลาฝึกงานน้อยกว่าที่ได้ตั้งใจไว้ดังนั้นโอกาสในการสอบถามหรือ ทำงานร่วมกับทีมงานจึงมีน้อยลงไปด้วย เพื่อหาสารนิพนธ์ที่เกี่ยวข้องกับการผลิตรายการจึงเป็นการนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้ามาประยุกต์ลำดับสิ่งที่ผู้ศึกษาได้พบได้เห็นมาจากการสังเกตการณ์ภายในระยะเวลาจำกัด

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ได้ศึกษาถึงกระบวนการ และวิธีดำเนินงาน การผลิตรายการสารคดี
2. ได้นำแนวทางการผลิตรายการโทรทัศน์ และประสบการณ์จากการฝึกฝนในห้องเรียนมาปรับใช้ในการผลิตรายการสารคดี
3. ได้เรียนรู้วิธีการแก้ปัญหา และอุปสรรคที่เกิดขึ้นในระหว่างการผลิตรายการจากการปฏิบัติจริง
4. ได้รับประสบการณ์ในการปฏิบัติงานและทำงานร่วมกับผู้อื่น

ค่านักหอสมุด